

عارف زیره‌فان

بنگه‌هین راستن‌پیساندنا
کوردیی (کرمانجی)

قەگوھاستن ژ تىپىئن لاتىنى
مسعود خالد گولى

دهۆك 2002

سەرەت

دەزگەھا سەرەتىم ياخاپ و وەشانى

**خودانى ئەمتىازى: حافظ قاضى
سەرنقىسىھەر: مۇيد طىب**

كتىبا ژمارە: (٧)	*
كتىب: بىنگەھىين راستىقىسانىدا كوردىيى (كىرمانچى)	*
نىسيينا: عارف زېرەقان	*
ۋەگوھاسىن ڦ تىپىئىن لاتىنى: مسعود خالد گولى	*
بەرگ: نزار رشاد	*
سەرىيەرشتىيارى چاپكىرنى: زاگرۇس محمد	*
چاپا ئىتكىن	*
چاپخانە: وزارەتا پەروەردى - ھەولىپر	*
ژمارا سپاردنى: (٣٩) سالا ٢٠٠٢	*
تىراش: (١٠٠٠) دانە	*

(مافىيەن چاپكىرنى دپاراستىينه)

عارف زیره‌فان

بنگه‌هەن راستئقیساندنا کوردیئن (کرمانجی)

چاپا یەکىن یا ثىن پەرتۇوکىن ب رېنۋيسا لاتىنى ژ لاين
نىسيمەر (عارف زیره‌فان) اى فەھاتىيە چاپكىن:

- ل بازىرىنى «ستۆكھۆلم» ئ *
- ژ وەشانىيەن وەشانخانا «نەفەل» *
- ل چاپخانا (Kristianstads Boktryckeri AB) *
- ل سالا ١٩٩٧ ئ *
- گرافىكى چاپا یەکىن یا پەرتۇوکىن: نەفەل *
- ISBN 91 973195 0 3 *

ژ مییری کرمانجیا مۆددرن

مییر جهلا ددت ئالى بەدر - خانى رە

«مه زانى كۆ خودسەریا مە، د زمانى مە ددیە و ئەم ب تەنلى ب ھینبۈزۈن خۇندىن و
نىشىسانىدا زمانى خوھ و ب پاراستنا وي، د جىقاتا ملەتىن دە، وەك ملەتەكى خۇدسىر
دكارن بىزىن و پايەدار بن.»

جهلا ددت ئالى بەدر - خان

نیشەرۆک

١٣	گۆتنەکا فەر.....
١٥	كتىبا چاڭ - بەر - ب - پاشەرۆزى.....
١٨	پىشگۇتنا نېيسىكارى.....

I. راچاندنا تەكستى

٢٥	سەرنىشىس.....
٢٩	نېشەرۆك.....
٣٣	پاراگراف.....
٣٣	دەستپىيىكىن د پاراگرافى ده.....
٣٨	نىشانىكىن د پاراگرافە كا نوو.....
٤٢	ژىڭرتىن و ۋەگوھۋىستان.....
٤٢	فۆرما كلاسيك يا ژىڭرتىن و ۋەگوھۋىستانى د كوردىيى ده.....
٤٤	نىشانىكىن د ژىڭرتىنى.....
٤٧	ژىڭرتىن د ژىڭرتىنى ده.....
٤٨	گوھۋىستان د ژىڭرتىنى ده.....
٥٢	ئقتىاس.....

٥٣ بهرسف و دیالوگ
٥٧ ڦه گوهوستنا ديره ک و ئەنديره ک
٥٨ كورته ڦه گوهوستن
٥٩ ڦه گوهوستنا هزرکري، ڦه گوهوستنا گشتى.
٦١ ته ڪستيئن خوه سدر
٦١ ددقاندن
٦٣ تيبيينى و پاشنوت
٦٤ نقيساندنا سه ركانيان
٦٦ ليسته يا نافى سه ركانيان
٦٩ پروٽوكول
٧١ نامه
٧٦ نيشانکرن د ته ڪستى ده

**II. نقيساندنا نافىئن كەسان، گرده ک، هووره ک،
ھەزمار، تەوانگ، ڦه ڦەتاندھ ک و كورته كان**

٨٠ نافىئن كەسان
٨١ گرده ک يان هووره ک
٨١ د دەستپېيکا كۆمەكتى ده
٨٢ پشتى نقطه جوتنى
٨٤ د ناف و ھەۋەناشان ده

٨٤ سهرهناف
٨٦ ناقیین جهین جوگرافیک یېن تاییه تى
٨٧ هەۋەناشقىن نەسل و گرووبان
٨٩ ناشى رېخسقان، شركەت و يېن وەكى وان
٩١ ناقى دائرەيان، و دەسگەھىن برىقەبر
٩٥ بىزەپىن كۆز ناقىن خودسەر چىبۇونە
٩٧ د بىزەپىن دەمدىاركەر دە
٩٩ د جەپىن دى دە
١٠٣ ھەزمار
١٠٣ رەقەم يان تىپ؟
١٠٥ سەنفاندىندا ھەزمارىن مەزن
١١٠ سەنفاندىندا نەرە و ھەزمار(يىن سال)ان
١١٢ نېقېبر
١١٣ رەقەم و تىپ پىك رە
١١٤ ژمارناشقىن بنگەھى
١١٤ تەوانگا ژمارناشقىن بنگەھى
١١٧ ژمارناشقىن رىزى
١٢١ نىشاندەكى دەھىتكى
١٢٢ ئاگاھدارىتىن دەمى
١٢٥ مقدار
١٢٥ پىكقەنلىساندىندا ھەزمار و بىزەيان

۱۲۶ تهوانگ
۱۲۷تهوانگا پرۆناشان
۱۲۹تهوانگا ناقدییرین بناشکری
۱۳۲تهوانگا ناقدییرین نه بناشکری
۱۳۳ قەقەتاندەك
۱۳۳قەقەتاندەكىين ناقدییرین بناشکری
۱۳۴قەقەتاندەكىين ناقدییرین نه بناشکری
۱۴۱تهوانگا قەقەتاندەكىين، ناقدییرین نه بناشکری
۱۴۵ كورتەك
۱۴۵لیستەيا كورتەكىين ئادەتى
۱۴۸ھەۋەناقى پېشانان
۱۴۹كورتەكىين بىرگەدەك
۱۵۱ھەك كورتەكىين دى

III. نقطەشانى

۱۵۶ ئالاهى
۱۵۹نقطە.
۱۵۹د پاشيا كۆمەكى دە
۱۶۲د نېيىش و پاشيا كورتەكان دە
۱۶۲د نېيىشەرا ھەك رەقەمان دە

۱۶۵ سی نقطه (...)
۱۶۷ ؟ نقطه پرس.
۱۶۷ د پاشیا کۆمەکان ده
۱۶۸ پشتى بىزدەيەكابتهنى
۱۶۹ ! نقطه بانگ
۱۷۰ مروف نقطه بانگى دانايىنە پشتى ...
۱۷۲ پشتى بىزدەيَا بتهنى
۱۷۳ ، بەنۆك
۱۷۳ بنگەھى سەرەكە
۱۷۴ ژ بۆ پىكىفە گرىيدانى
۱۷۶ ل دۆر نىېقىرىن وەكى پارانتەسان
۱۷۷ ل دۆر ھەنەك ئىديومىين سەربخوھ
۱۷۹ ل دۆر ھەۋۆكىن نىېقىرى
۱۷۹ بەنۆك ماھەگوھور
۱۷۹ بەنۆك د رەقەمان ده
۱۸۰ ؟ نقطە بەنۆك
۱۸۲ : نقطە جۇت
۱۸۶ - خىزكى ئاخافتى
۱۸۷ ژ بۆ ۋىسە، نىېقىر ولى زىدە كىرنا
۱۸۸ ژ بۆ بەرسقى - وەكى خىزكى بەرسقى
۱۸۹ بكارئانينا ل جەھىن دى

۱۹۲ - بەندك.
۱۹۲ ژ بۆ ۋەكىتى
۱۹۲ د پىكىشەگرىدانان دە
۱۹۴ وەكى بەشەك ۋەشارتى ژ بىزەيىن
۱۹۵ بكارئانىنا بەندكى ل جەھىن دى
۱۹۶ () كەۋانەك.
۱۹۶ ل دۆر نىېقىر و لى زىيدەكرنان
۱۹۷ ل رەخ نىشاندەكىن دى يېن شاقىركرنى
۱۹۸ پارانتەس د پارانتەسى دە
۱۹۹ كەۋانەك راستى
۲۰۰ [] گوشەكەۋانەك.
۲۰۲ { } كەمبەركەۋانەك.
۲۰۳ « نىشاندەكا ژىڭىرتتى
۲۰۴ ل دۆر ژىڭىرتتى
۲۰۵ ل دۆر ناۋى بەرھەم و ناڭان
۲۰۶ ژ بۆ بىزە يان ئىديومەكى بەدە دىياركىن
۲۰۸ ل دۆر نىشاندەكىن شاقىركرنى يېن دى
۲۰۹ ل دۆر بەشەك ژ بىزەيەكى
۲۱۰ وەكى نىشاندەكا دوبارەكرنى
۲۲۱ (') ئاپۆسترۆف
۲۱۱ وەكى نىشاندەكا ژى ئافىيتتى